Yedi Meşaleciler (1928-1933)

Görsel 1: Önde (soldan): Sabri Esat, Yaşar Nabi, Muammer Lütfü. Arkada (soldan): Kenan Hulusi, Ziya Osman, Vasfi Mahir, Cevdet Kudret. **Varlık,** 1978.

Cumhuriyet Dönemi'nin bildiri ile ortaya çıkan *"ilk edebî topluluğu"* olan *Yedi Meşaleciler*, Cevdet Kudret Solok, Kenan Hulusi Koray, Muammer Lütfi Bahşi, Sabri Esat Siyavuşgil, Vasfi Mahir Kocatürk, Yaşar Nabi Nayır ve Ziya Osman Saba'dan oluşmaktadır. Yaşları birbirine yakın olan bu yedi genç, bir süre *Servet-i Fünûn'*da yazdıktan sonra 1928'de *Meşale* adında bir dergi çıkarmış ve *Yedi Meşale* adı ile bir kitap yayımlamışlardır. Bu kitabı topluluk adına Yaşar Nabi Nayır çıkarmıştır. *Yedi Meşale* dergisi etrafında toplanarak adlarını duyuran altı şair ve bir öykü yazarından oluşan bu topluluğun adı için *Yedi Dağın Çiçeği, Yedi Kollu Şamdan, Yedi Ses, Yediveren Gülü, Yedi Yıldız* gibi isimler düşünmüşler; lakin *Yedi Meşale* adında karar kılmışlardır. Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatının önemli edebiyat olaylarında biri olarak kabul edilen *Yedi Meşalecilerin,* asıl yankısı şiirde olmuştur. Yedi Meşaleciler, *Servet-i Fünûn* ve *Fecr-i Âtî'*den sonra Türk edebiyat tarihinin üçüncü topluluğudur.

Görsel 2

https://ia.tmgrup.com.tr/44cc6e/0/0/0/0/0/0?u=https://i.tmgrup.com.tr/fikriyat/album/2020/10/15/yedi-mesalecilerin-edebiyatimizda-actigi-yenilikler-1602742961396.jpg&mw=7

52, Erişim: 16.4.2021

Tanzimat, Servet-i Fünûn ve *Fecr-i Âtî* sanatçılarının yazmaya devam ettiği bu dönemde *Beş Hececiler'*in şiirini sığ bulduklarını söyleyen *Yedi Meşaleciler*, *Beş Hececiler'*e tepki olarak ortaya çıkmışlardır. Edebiyat dünyasında bir tıkanıklık olduğundan yakınarak, zamanın edebiyat anlayışını benimsemediklerini ifade eden *Yedi Meşale* topluluğuna göre, Türk edebiyatı bir çıkmazın içindedir. Genç nesil olarak Türk edebiyatına yeni bir yön verme arayışıyla kendi şiir anlayışlarını kendi çıkardıkları *Yedi Meşale* adlı kitabın önsözünde açıklayan topluluk, *Servet-i Fünûn* ve *Fecr-i Âti* çizgisindedir. *Yedi Meşaleciler*, edebiyattaki ilkelerini *"samimilik, canlılık ve devamlı yenilik"* olarak açıklamış, Türk şiirine yeni ufuklar açmayı hedeflediklerini belirtmişlerdir. Fransız Şair Paul Marie Verlaine (1844-1896), ve sembolizm akımının öncüsü olan Stephane Mallerme'den (1842-1898) etkilenen *Yedi Meşaleciler*, Fransız edebiyatını örnek aldıklarını söylemişlerdir.

Yedi Meşale topluluğu, *"Sanat sanat içindir"* ilkesinden hareketle gerçekçi edebiyata karşı çıkarak bireyin iç dünyasına, eşyaya bir ressam gibi bakmışlar, sürekli yenilik için "*buluş"* adını verdikleri yeni söyleyişlerin arayışı içine girip şiirlerde duygu ve hayalden çok tasviri kullanmışlardır.

Yedi Meşaleciler, Anadolu'yu yurtseverlik anlayışıyla ele alma düşüncesiyle çıkardıkları şiir kitaplarının başına bir mukaddime koyarak *"son zamanların renksiz ve dar Ayşe, Fatma terennümünü"* sürdürmeyeceklerini, şiirin artık konu bakımından değişmesi ve genişlemesi gerektiğini savunmuşlardır. Bu şiir kitabında, topluluğun tek hikâyecisi olan Kenan Hulusi Koray'ın üç hikâyesi; Cevdet Kudret Solok'un on beş, Muammer Lütfi'nin yedi, Sabri Esad Siyavuşgil'in on bir, Vasfi Mahir Kocatürk'ün yedi, Yaşar Nabi Nayır'ın on bir, Ziya Osman Saba'nın beş şiiri vardır.

Yedi Meşale topluluğunun büyük iddialarla ortaya çıkması, dikkat çekici olmuş ve topluluğun edebiyat anlayışları merak edilmiştir. *Yedi Meşaleciler,* edebiyata üç önemli eser bırakmıştır: Bunlar, topluluğun poetikasını da ortaya koydukları *Yedi Meşale* kitabı ve dünya görüşlerini, felsefelerini ortaya koydukları *Meşale* dergisidir. On beş günde bir yayımlanan *Meşale* dergisinin, 1928 yılında 8. sayıyla yayın hayatı sona erse de Muammer Lüfti dışındaki tüm topluluk üyeleri, en uzun edebiyat dergisi olan *Varlık* etrafında sanat ve edebiyat hayatlarına devam ederek bu dergide fikir ve sanat anlayışlarını sürdürmüşlerdir. Bu nedenle *Yedi Meşalecilerden* geriye kalan bir diğer önemli eser de *Varlık* dergisidir.

Görsel 3

https://dergi.salom.com.tr/uploads/news/b_252020KOa0De35hJpJlJ

YEgiCMHHG8h.jpg, Erişim: 14.4.2021

Yedi Meşalecilerin toplanmasının Latin alfabesinin kabulüyle aynı yıla denk gelmesi, topluluğun kısa ömürlü olmasına neden olmuştur. Topluluk, çok hızlı bir şekilde yeni alfabeyle yazmaya başlayarak *Meşale* dergisinin son sayılarında Latin alfabesi ile yazılar yayımlanmıştır.

Yedi Meşaleciler, *"öz şiir"* anlayışıyla, memleket edebiyatının dışına çıkarak şiirin konusuna zenginlik getirmişler, Türkiye'de sanatın yükselmesine çalışmışlardır. Cumhuriyetle birlikte her alanda olduğu gibi sanatta da gelişmeye ihtiyaç olduğuna inanan topluluk, geleneklere bağlı; lakin yenilikçi bir anlayışı sürdürmüşlerdir. Bu anlayışla hem halk hem divan edebiyatı unsurlarını çağdaş formlarla zamana uyarlamışlardır.

Atatürk'ün yaptığı inkılâplara tanıklık eden *Yedi Meşale* topluluğunun üyeleri, şiirlerinde "Atatürk sevgisi" temalı şiirler yazmışlardır.

Cumhuriyet döneminin önemli olaylarının yaşandığı bir zamanda edebiyat ve sanat hayatına giren *Yedi Meşaleciler*, Türk sanatçısının eksikliğini duyduğu "milli kahraman" ihtiyacını Mustafa Kemal Atatürk'le doldurmuş ve Atatürk'ü şiirlerinde mitolojik bir seviyeye taşımışlardır.

Yedi Meşaleciler arasında Vasfi Mahir Kocatürk ve Ziya Osman Saba, Atatürk sevgisine ve Atatürk'ün ölümüne duydukları üzüntüye şiirlerinde yer vermişlerdir. Her iki şair için de Atatürk, hayranlık duyulan, sevilen bir kahraman ve liderdir.

Yaşar Nabi Nayır, *Varlık* dergisinde Atatürk ile ilgili yazdığı 44 tane düşünce yazısını "*Tek Yol Atatürk Yolu"* başlığı ile yayımlamıştır. Bu kitabın giriş bölümünün ilk cümlesi, "*Kurtuluş yolunu, Türk ulusuna Atatürk açmıştır."* ile başlar.

Cevdet Kudret SOLOK (1907-1992)

Terlik ustası Sadullah Efendi'nin oğlu olan Cevdet Kudret Solok'ın asıl adı Süleyman Cevdet'tir. 7 Şubat 1907 yılında İstanbul'un Davutpaşa semtinde doğan ve Davutpaşa Ortaokulu'nu bitiren Cevdet Kudret, edebiyat zevkini Türkçe öğretmeni olan *Edebiyat-ı Cedide* şairlerinden Hüseyin Siret Özsever'in etkisiyle kazanmıştır. İstanbul Erkek Lisesi ve İstiklal Lisesi'nde okuyan Cevdet Kudret, 1933'te İstanbul Darülfünunu Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuş, okulu bitirdikten sonra, öğretmenlik, öğretim görevliliği ve avukatlık yapmıştır. Cevdet Kudret Solok, 10 Temmuz 1992'de İstanbul'da hayatını kaybetmiştir.

1928 yılında *Yedi Meşale* topluluğuna katılan Cevdet Kudret, 1927-1928'de *Servet-i Fünûn* ve *Meşale* dergilerinde yazdığı şiirlerini *Birinci Perde*, diğer şiirlerini *İkinci Perde* (1936-1937) ve *Üçüncü Perde* (1937) adlı kitaplarda toplamış; lakin bunları kitap olarak yayımlayamamıştır.

Hece ölçüsüyle şiir yazmaya başlayan Cevdet Kudret, daha sonra ölçüsüz şiirler kaleme almıştır. Yazar, dönemin ekonomik ve sosyal problemlerini eserlerinde yansıtmıştır. Cevdet Kudret'in öykü ve romanlarının ana eksen yoksulluktur. Yoksulluğun yol açtığı sağlık, barınma, beslenme, açlık ve ölüm gibi sorunlar, o dönem için insanların ortak kaderi haline gelmiştir.

Haksızlığa maruz kalan Cevdet Kudret, eserlerinde adaletten bahsetmiştir. Savaşı görmüş, savaşı yaşamış, barışı özlemiştir. Cevdet Kudret öykü ve romanlarında kendi yaşamından da çizgiler taşıyan, Türkiye'nin I. ve II. Dünya

Savaşları arasındaki otuz yıllık dönemini gerçekçi bir bakış açısıyla, siyasal, toplumsal yönleriyle yansıtmıştır. O, eserlerinde I. ve II. Dünya Savaşlarının Türk toplumunda yarattığı etkileri yazmış; bireysel, insanın iç dünyasını dile getiren konulardan inceleme ve araştırma konularına yönelmiştir.

Tersine Akan Nehir (1929), *Rüya İçinde Rüya* (1930), *Kurtlar* (1933) adlı oyunları sahnelenmiştir. *Danyal ve Sara* (1938) adlı oyunu *Varlık* dergisinde, *Yaşayan Ölüler* (1936) adlı oyunu *Ağaç* dergisinde tefrika edilmiştir. *Cumartesi Çocuğu* adlı güldürü biçimindeki bir oyununun ise tamamlanamadığı bilinmektedir.

Cevdet Kudret'in *Sınıf Arkadaşları* (1943), *Havada Bulut Yok* (1958), *Karınca'yı Tanırsınız* (1976) adlı üç romanı, *Süleyman'ın Dünyası* adlı kitapta toplanmıştır.

1940'larda yazdığı öykülerini *Sokak* (1974) adlı kitapta toplayan Cevdet Kudret, yaşamının sonraki dönemlerinde inceleme, araştırma, edebiyat tarihi türlerindeki çalışmalara yönelerek *Türk ve Batı Edebiyatından Seçme Parçalar* (2 cilt, 1980-1981), *Örneklerle Edebiyat Bilgileri* (1980), *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman* (3 cilt, 1965, 1967, 1990) adlı inceleme yazılarını yazmış; *Karagöz* (2 cilt, 1968-1969), *Ortaoyunu* (2 cilt, 1973-1975) gibi derleme ve inceleme kitapları yazmıştır.

Çok yönlü bir yazar olan Cevdet Kudret'in *Örnekli Türk Edebiyatı Tarihi* kitabı, ölümü nedeniyle yarım kalmıştır. İnceleme ve araştırma kitaplarının önsözleri ile edebiyat üzerine yazılarından bazılarını, yeniden gözden geçirilmiş ve bunlar, *Edebiyat Kapısı* (1997) adı ile yayımlanmıştır. Ayrıca, yazarın *Dilleri Var Bizim Dile Benzemez* (1966), *Bir Bakıma* (1977), *Benim Oğlum Bina Okur* (1983), *Kalemin Ucu* (1991) adlı deneme yazıları vardır; bu denemeler, edebiyat ve Türk diliyle ilgili çeşitli konular üzerine düşünce yazılarıdır.

Cevdet Kudret'in *Ortaoyunu* adlı kitabı, "*Türk Dil Kurumu Bilim Ödülü"* (1974); *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman* adlı kitabı, *"Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü"* (1991) almış ve yazara *"Dil Derneği Türk Dili Onur Ödülü"* (1989) ve *"Edebiyatçılar Derneği Onur Ödülü"* (1992) verilmiştir.

Yazarın "*Cevdet Kudret Sol*" imzasıyla yazılar yayımladığı bilinmektedir. Cevdet Kudret, bir gün bakanlıktan bir mektup alır. Hasan Ali'nin imzasını taşıyan bu mektupta Cevdet Kudret'e "Solok" soyadını niçin aldığı sorulmaktadır. Solok'un bu mektuba yanıt olarak Kurtuluş Savaşı'nda Sol Cenahı başarıyla savunan komutan Nazmi Paşa'ya Atatürk tarafından verilen soyadın bir gün soru konusu olabileceğini hiç düşünmediğini ve de yazılışındaki 'O'ların hoşuna gittiği için 'Solok' soyadını aldığını yazmıştır.

Kenan Hulusi KORAY (1906-1943)

Kenan Hulusi Koray, 9 Haziran 1906 yılında İstanbul'da doğmuştur. İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde okurken *Servet-i Fünûn* dergisinde yazılar yazmıştır. 1928 yılında *Yedi Meşale* topluluğuna katılan Kenan Hulusi, topluluğun tek hikâyecisidir. Yazarın *Yedi Meşale* dergisinde *Denizin Zaferi, Abajur, Bir Mezarcının Hayat* adlı nesirleri yayımlanmıştır.

Kenan Hulusi'nin yazıları, *Mektup, Milliyet, Muhit, Varlık, Yeni Mecmua* dergilerinde çıkmıştır. Bu dergilerde, yazarın hikâyelerinin yanında mensur şiirleri, denemeleri, eleştiri ve röportajları da vardır. Kenan Hulusi, 1928-1932 yılları arasında hikâyeden çok mensur şiirler yazmış, bu dönemde ahenkli, süslü üslubu ile dikkat çekmiştir. Yazar, 1931-1943 yıllarında, gerçekçi hikâyelere yönelmiştir. Adapazarı'nda yedek subaylık yaparken tifüs hastalığına yakalanan Kenan Hulusi, 23 Mayıs 1943'te hayatını kaybetmiştir.

Vasfi Mahir Kocatürk, Kenan Hulusi'nin vefatından sonra *Varlık* dergisinde şunları yazmıştır: *"Kenan Hulusi, hayatı severdi. Muhitin ve tabiatın kesif intibalarını kuvvetle duyar ve tespit ederdi. İçinde derin ve asil bir sanat ruhu taşırdı. Neşesi ve cana yakınlığı ile aramızda büyük bir yeri vardı."*

Yaşar Nabi ise Kenan Hulusi için şöyle demiştir: *"Kenan Hulusi'nin mahrem hayatı, en yakınları için bil meçhuldü. Hususi hayatından, sevgilerinden, aile bağlarından pek seyrek olarak, birer telmih halinde bahsederdi. On senelik arkadaşımızın kaç kardeşi vardır, annesi ve babası sağ mıdır, değil midir, çocuğu var mıdır, yok mudur, hâlâ kat'i olarak bilmiyoruz."*

Kenan Hulusi'nin hikâyelerinde Balkanlardan Osmanlı'nın çekilmesi, I. Dünya Savaşı, Çanakkale Savaşı, Millî Mücadele, Cumhuriyet'in ilânı ile başlayan yenileşme hareketi ve tüm bunların toplum hayatındaki yansımaları gibi konular yer almıştır.

Hikâyelerinde Ömer Seyfettin'i örnek alan ve ilk hikâyeleri fantastik ve korku öykülerinden oluşan Kenan Hulusi, Cumhuriyet Dönemi'nin korku içerikli öyküler yazan ilk hikâyecisidir. Yazarın diğer eserleri şunlardır: *Kavaklıkoz, Hanında Bir Vaka, Tuhaf Bir Ölüm, Gece Kuşu* bunlardan bir kaçıdır. *Bir Yudum Su (1929), Osmonoflar (1938), Bahar Hikâyeleri (1939), Bir Otelde Yedi Kişi (1940), RBK Pansiyonu (1942), Son Öpüş (1944).*

İnci Enginün, Kenan Hulusi Koray'ın kitaplarda yayımlanmayan dergi ve gazetelerden seçtiği 37 hikâyeyi, *Hikâyeler* (1973) adıyla yayımlamıştır.

Muammer Lütfi BAHŞİ (1903-1947)

Müderris Lütfi Efendi'nin oğlu olan Muammer Lütfi Bahşi, 1903 yılında Ödemiş'te doğmuştur. İlk ve orta öğrenimini Ödemiş Rüştiye ve İdadisinde yapan Muammer Lütfi, önce Darülfünun İlahiyat Fakültesi'ne başlamış daha sonra ise devam ettiği Hukuk Fakültesi'ni 1929'da bitirmiştir. Okulu bitirdikten sonra bir süre hakimlik yapan Muammer Lütfi Bahşi, 1947'de İzmir'de hayatını kaybetmiştir.

Antalya Halkevi dergisi olan *Türk Akdeniz*'i yöneten Muammer Lütfi'nin edebiyata ilgisi daha genç yaşlarda başlamıştır. Muammer Lütfi, aruzla ağdalı şiirler yazmış, Tahir'ül Mevlevî'nin sohbetlerine katılmış, onun çıkardığı *Mahfel* mecmuasında gazeller yazmıştır. Yazarın *Ahenk, Sada-yı Hak, Yeni Gün* gazeteleri ve *Nazikter, Hilal, Anadolu, Şark, Yanık Yurt, İctihad, Servet-i Fünûn* ve *Yeni Ses* dergilerinde şiirleri yayımlanmıştır. Şiirlerinde Tokadizade Şekip, Tahir'ül Mevlevî ve Ahmet Haşim'den etkilenmiştir. Zamanla aruzla yazmayı bırakıp hece ölçüsüne yönelmiş; fakat sonradan serbest vezinle de şiirler yazmıştır. *Şilahşör, Aşk Efsanesi, Çakırcalı, Hayat Denizi* yazarın manzum hikâyeleridir.

Muammer Lütfi, 1928'de *Yedi Meşale* topluluğuna katılmış; ancak Cevdet Kudret'le yaşadığı sorunlar yüzünden bu topluluktan ayrılmıştır. *Meşale* dergisinin kapanması üzerine topluluk dağılmış; *Yedi Meşaleciler* 1933'te *Varlık* dergisinde tekrar birleşmişler; lakin Muammer Lütfi onlara katılmamıştır. Yazarın *Yedi Meşale* kitabında *Dante'nin Ruhuna* başlığıyla açılan sayfada sekiz şiiri yayımlanmıştır. 1947 yılında *İlk Kurşun* adlı broşür niteliğindeki kitabı çıkmıştır.

Sabri Esat SİYAVUŞGİL (1906-1968)

Osmanlı sadrazamlarından Siyavuş Paşa'nın oğlu olan Sabri Esat Siyavuşgil, 1906 yılında İstanbul'da doğmuştur. İlkokula Antalya'da bitirmiş, ortaöğrenimini Kadıköy Sultanisi, İstanbul Erkek Öğretmen Okulu ve İstiklal Lisesi'nde tamamlamıştır. İstanbul Hukuk Fakültesi'nde yüksek öğrenime başlayan Sabri Esat, son sınıfta Fransa'ya gitmiş, Dijon

ve Lyon Üniversitelerinde felsefe ve psikoloji eğitimi almış, burada doktorasını yapmıştır.

Gazi Terbiye Enstitüsü'nde felsefe dersleri veren Sabri Esat, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde 1933'te doçentlik, 1942'de profesörlük unvanı almıştır. Ayrıca yazar 1949-1953 yılları arasında Şehir Tiyatrosunun edebî heyetinde bulunmuş, Akdeniz Akademisi üyeliği ve Türk Psikoloji Cemiyeti başkanlığı yapmıştır. Sabri Esat, UNESCO Türkiye elçiliği görevlerini üstlenmiş, Türk-Fransız Derneği başkanlığı yapmıştır. 1967 yılında Meydan Larousse'un hazırlık çalışmalarına katılan Sabri Esat, 6 Ekim 1968'de İstanbul'da kanserden hayatını kaybetmiştir.

Sabri Esat, 1928'de katıldığı *Yedi Meşaleciler* içinde canlı tasvirlerini şiirlerine yansıtmış; ancak ileriki yazın hayatına çeviriler ve inceleme yazılarıyla devam etmiştir. Sabri Esat, mesleğine sadık kalabilmek için, sevmesine rağmen, şiir yazmayı bıraktığını ifade etmiştir.

İlk şiirlerini *Güneş* (1927), *Hayat* (1927-1929) dergilerinde yayımlamış, *Yedi Meşale*'de on bir şiiri çıkmıştır. Bu topluluk dağıldıktan sonra şiirleri *Muhit* (1939-1937) ve *Varlık* (1933-1936) dergilerinde çıkmıştır. *Odalar ve Sofralar* (1933) şiir kitabı yayımlanmıştır. 1936'da şiiri bırakıp çevirilere ve yönelen Sabri Esat'ın *Tan* (1936-1937), *Kültür ve Edebiyat, Ulus* (1942-1944), *Yeni Sabah* ve *Haber* (1948-1964) gibi gazete ve dergilerde yazıları çıkmıştır.

Siyasî ve edebî tartışmalardan uzak bir hayat süren Sabri Esat'ın *İstanbul'da Karagöz ve Karagözde İstanbul* (1938), *"Psikoloji ve Terbiye Bahisleri* ve *Tanzimat'ın Fransız Efkarı Umumiyesi'nde Uyandırdığı Yankılar* (1940), *Karagöz* ve *Muhit ve Terbiye* (1941) gibi inceleme yazıları vardır.

Edmond Rostand'tan *Cyrano de Bergerac* (1942), Alphonse Daudet'ten *Değirmenimden Mektuplar*, Diderot'tan *Aktörlük Hakkında Aykırı Düşünceler* (1943), Victor Hugo'dan *Ruy Blas* (1948), Jean Cocteau'dan *İki Başlı Kartal* (1949) başlıklı çevirileri olan yazar, Sait Faik'in 41 hikâyesini Fransızcaya (1962) çevirmiştir.

Vasfi Mahir KOCATÜRK (1907-1961)

Kafkas Cephesi'nde şehit düşen Arif Efendi'nin oğlu olan Vasfi Mahir Kocatürk, 1907 yılında Gümüşhane'de doğmuştur. İlkokulu İstanbul Kocamustafapaşa Numune Mektebinde okuyan Vasfi Mahir, ortaokulu Darüşşafaka'da 1927'de bitirmiştir. Öğretmeni olan Hüseyin Siret Özsever'den etkilenerek şiirde *"az, öz"* ilkesini benimseyen Vasfi Kocatürk, Tahirü'l Mevlevî'den edebiyat dersleri almış, 1930'da Mülkiye Mektebi'ni tamamlamıştır.

Birçok ilde edebiyat öğretmenliği ve yöneticilik yapan Vasfi Mahir, 1945'te *Divan* adı ile bir mecmua çıkararak "Abdülkerim Çelebi" ismi ile yazılar yazmıştır. 1948-1950 yılları arasında MEB müsteşarlığı yapmıştır. Vasfi Mahir, 1950-1954 yılları arasında Gümüşhane milletvekilliği yapmış, 1954-1961 yıllarında Gazi Eğitim Fakültesi'nde çalışmıştır. Vasfi Mahir Kocatürk, 17 Temmuz 1961'de Ankara'da geçirdiği kalp krizi sonucu hayatını kaybetmiştir.

Şair, yazar ve edebiyat tarihçisi kimliği ile tanınan Vasfi Mahir, 1928'de *Yedi Meşale* topluluğuna katılmış, burada yazarın yedi şiiri yayımlanmıştır. Halk şiirinin biçim özelliklerini kullanarak hece ölçüsü ile şiirler yazan Vasfi Mahir, edebiyatın modern bir ruha ihtiyacı olduğunu belirterek "*Şiirin manası anlatılamaz."* demiştir.

Tunç Sesleri (1935), *Geçmiş Geceler* (1936), *Bizim Türküler* (1937), *Ergenekon* (1941), *Hayat Şarkıları* (1965) şiirleri; *10 İnkılap* (1933), *Yaman* (1933), *Sanatkar* (1965), *Altın Kalem* (1941), *Küçük Çocuk Piyesleri* (1970) oyunları; *En Güzel Türk Manileri* (1933), *Lafonten Hikâyeleri* (1934), *Fransız Edebiyatı* (1934), *Şâheserler Antolojisi* (1 cilt, 1934-1939), *Yeni Türk Edebiyatı* (1936), *Divan Şiiri Antolojisi* (1947), *Osmanlı Padişahları* (1949), *Metinlerle Türk Edebiyatı I, II, III* (1952), *Türk Edebiyatı Şâheserleri* (1955), *Tekke Şiiri Antolojisi* (1955), *Metinlerle Edebiyat* (1955), *Namık Kemal*

(1955), *Şiir Defteri* (1958), *Hikâye Defteri* (1958), *Namık Kemal'in Şiirleri* (1959), *Ziya Paşa'nın Şiirleri* (1959), *Saz Şiiri Antolojisi* (1963), *Türk Nesri Antolojisi* (1963), *Meşhur Beyitler* (1963), *Türk Edebiyat Tarihi* (1964), *Türk Edebiyatı Antolojisi* (1967) araştırma, inceleme, tarih ve edebiyat ile ilgili çalışmalarıdır.

La Fontaine'den Hikâyeler (1934, 1944, 1960), *Aslanın Kaptığı Çocuk* (1945), Clement Vautel'den *Bayan Çocuk İstemiyor* (1945), Comtesse de Segur'dan *Bir Yaramazın Başına Gelenler* (1946, 1948, 1961, 1957), *İnanılmaz Hikâyeler* (1946), *Nuhun Gemisi* (1946, 1954), *Altın Kuş* (1947, 1958, 1959), *Kralın Yeni Elbiseleri* (1947, 1958, 1959), *Pinokyo* (1947), *Vahşi Hayvanların Kavgaları* (1942, 1947), *Don Kişot* (1947), *Şarkılar Kitabı* (1948), Heinrich Heine'den *Şarkılar Kitabı* (1948), Andersen'den *Çirkin Ördek Yavrusu* (1949, 1952, 1954), *Beyaz Ayılar ve Buzlar Arasında* (1952), *Altakkecik* (1953), *Kolomb Kaptnın Maceraları* (1953), *Kaplan ile Çoban* (1953), *Ömer Hayyam'ın Rübaileri* (1954, 1955), Baudelaire'den *Elem Çiçekleri* (1957), *Kurt ile 7 Keçi Yavrusu* (1961), Goethe'den *Eski Yunan ve Latin Şiirleri* (1965) çeviri kitaplarıdır.

1950 yılında Demokrat Parti'den Gümüşhane milletvekili seçilen Vasfi Mahir, TBMM'nin IX. Dönem çalışmalarına katılmıştır. I. Yasama Yılı'nda *"Dilekçe Komisyonu"*nda, II., III. Ve IV. Yasama Yılı'nda ise *"Milli Eğitim Komisyonu"*nda görev almıştır.

Meclisteki yasama faaliyetlerine aktif bir şekilde katılan Vasfi Mahir, 24.11.1951 tarihinde bir grup milletvekili ile birlikte İzmir Fuarı'na yapılan yardımın artırılması için bir yasa teklifinde bulunmuştur. 25.11.1951'de ise ilkokullarla ortaokulların birleştirilmesi hususunu ele alan ve bir grup milletvekiliyle birlikte tarihi eserlerin onarımı, bakımı ve kütüphane giderleri hakkında önergeler vermiştir. Yine aynı tarihli oturumda il ve köy yollarının yapılmasıyla ilgili olarak verilen yasa tasarısında da yer alan Vasfi Mahir, öğretmenlerin hiçbir soruşturma ve denetlemeye tabi tutulmadan görev yerinin değiştirilmesi, kabul etmeyenlerin kendi isteğiyle görevden ayrılmış sayılmasını öngören yasa maddesinin kaldırılması hususunda Meclise bir önerge daha vermiştir. "*Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlara dair kurulan Anayasa Komisyonu"* oylamasına da katılan Vasfi Mahir, 26.12.1951'de "*Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü"* ile ilgili olarak Meclise sözlü soru yönetmiştir

TBMM'nin IV. Yasama Yılı'nda Fuad Köprülü ve 203 vekilin, Anayasa'nın yaşayan dile çevrilmesine yönelik verilen önergenin müzakerelerinde söz alan Vasfi Mahir, Türk milletinin bin yıllık canlı bir dili olduğunu ve bu dilin uydurma sözlere hiç ihtiyaç duymadığını ifade etmiştir.

Liselerde okutulan Türk dili ve edebiyatı programlarının hangi heyet ve şahıslar tarafından yapıldığına, ilmî, hayatî, terbiyevî ve millî bir şekilde getirilmelerinin düşünülüp düşünülmediğine dair 19.12.1952'de sözlü soru önergesi veren Vasfi Mahir, 1953 senesinde "*Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu*" çalışmalarına katılmış, "*Bütçe Kanunu Lâyihası ve Bütçe Komisyonu*" görüşmelerinde söz almıştır. 24.11.1953'te Ziya Gökalp'in Diyarbakır'daki doğup büyüdüğü evin satın alınması ile ilgili hazırlanan kanun teklifi faaliyetinde yer alan Vasfi Mahir, TBMM'de yaptığı bir konuşmada, ülkedeki eğitim sisteminin modern ihtiyaçlara uygun olmamasından dolayı çocukların, eğitimin altından kalkamadıklarını söylemiştir.

V. Yasama Yılı'nda *"Dışişleri Komisyonu Üyeliği"* yapan Vasfi Mahir'in siyasi hayatı, sadece bir dönemle sınırlı kalmıştır. Bu süreçte "*Millî Eğitim Komisyonu"nda* aktif görev almış, eğitim başta olmak üzere Türk Dil Kurumu, Türk dili ve edebiyatı gibi konularda konuşmalar yaparak, müzakereler esnasında fikirlerini açıkça ifade etmekten uzak durmamıştır.

Hem geleneğe bağlı hem Batı edebiyatına yakın olan Vasfi Mahir'in pek çok çağdaşıyla ortak özelliklerinden biri de Millî Mücadele ve Mustafa Kemal Atatürk'e yoğun duygular beslemesidir. O, Mustafa Kemal Atatürk'ü ve Kurtuluş Savaşı'nı kahramanlık öyküsü olarak hatırlamıştır.

*"Garip Öldüren Çeşmesi"*nde şair, Kurtuluş Savaşı'yla coğrafyanın vatan olma hikâyesinin bir ürününü sunmuştur. Vasfi Mahir, *"Atatürk"* adlı şiirinde Atatürk'ü kahramanlaştırmıştır: *"Güneş taşıyor bir elinde. Dağlara meydan okuyor omuzları. Kızıl bulutları delen başına. Taç olmuş göklerin yıldızları. Esen yel söylüyor eski türküsünü. Çağlar sonsuzluğa taşıyor ülküsünü. Yüreğinde bir kızıl hayat pınarı. Bakışları aydınlatıyor. İnsanlığın aktığı ufukları."*

Vasfi Mahir, "*Ardından"* adlı şiirinde Atatürk'ün ölümünden duyduğu üzüntüyü dile getirmiştir: *"Dedim ki: Milletimin! Yansan da içten. Ağlama kanında, canındadır O. Ne zaman bir çetin savaşa girsen Ufkunda, alnında, yanındadır O."*

Vasfi Mahir'in *Ankara Türküleri, Heykel, O'nun Sanatkârı, Atatürk, O'na Dair Hatıralar*, *"Hayat Şarkıları"*'nda Atatürk sevgisinin anlatıldığı diğer şiirleridir.

Yaşar Nabi NAYIR (1908-1981)

Yaşar Nabi Nayır, bir kalem efendisi olan Nebi Efendi'nin oğludur. 24 Aralık 1908'de Üsküp'te doğan Yaşar Nabi, Kadıköy Söğütlüçeşme'de bulunan Osman Gazi İlkokulu'na, mütareke ilan edilince, Torosyan Ermeni Okulu'na ve Üsküp'e dönmek zorunda kaldıkları zaman İrfan Mektebi'ne gitmiştir. Lakin Yaşar Nabi, İrfan Mektebi'nde okutulan dersleri benimseyemediği için on üç yaşında tekrar Üsküp'te bir Fransız okuluna devam etmiştir.

1924'te İstanbul'a gelen Yaşar Nabi, 1929'da Galatasaray Lisesi'ni bitirmiş, son sınıfta Ziraat Bankasında memur olarak çalışmaya başlamıştır. Yaşar Nabi, 1933'te askerlik yapmış, askerden dönünce Ankara Merkez Bankasına girmiştir.

1934-1940 yılları arasında *Hakimiyet-i Milliye* gazetesinde sanat yazarlığı yapan Yaşar Nabi, 1933'te *Varlık* dergisinde, 1940-1943 yılları arasında Türk Dil Kurumunda çalışmış, 1945'te Millî Eğitim Bakanlığında, Yayın Müdürlüğünde, müşavirlik yapmıştır. 1946'da *Varlık* yayınevini kuran Yaşar Nabi'ye yayın hayatına katkılarından dolayı, 1979'te "*Kültür Bakanlığı Büyük Ödülü"* verilmiştir. Uluslararası P.E.N. Yazarlar Derneğinin Türkiye Başkanlığı da yapan Yaşar Nabi, 15 Mart 1981'de İstanbul'da hayatını kaybetmiştir.

Yaşar Nabi ilk şiir denemelerini *Çocuk Dünyası* dergisinde yapsa da onun ilk şiiri, 1926'da *Servet-i Fünûn*'da çıkmıştır. *Hayat Mecmuası*'nda da şiirleri çıkan Yaşar Nabi, 1928'de *Yedi Meşale* topluluğuna *katılmış*, burada on bir şiiri yayımlanmıştır.

1927-1928 yılları arasında *Yeni Kitap*, 1932-1933 yıları arasında *Muhit*, 1933'te *Çığır* ve *Ülkü* gibi dergilerde yazıları yayımlanan Yaşar Nabi, 1966-1969 yılları arasında *Cep Dergisi*'ni çıkarmıştır.

Diğer *Yedi Meşaleciler* gibi, Yaşar Nabi de şiirle başladığı yazın hayatına hikâye, roman, makale, deneme, inceleme, çeviri gibi yazı türleriyle devam etmiştir. Yazar, konuşma dili ve yazı dili arasındaki farkların kalkması gerektiğine olan inancından dolayı, dilin sadeleşmesine çalışmıştır. Yaşar Nabi, Cumhuriyet'e bağlı Atatürkçü düşünceye sahip yazılar yazmıştır; ayrıca yazar, önceleri bireysel konuları işlemiş sonradan sosyal hayatın sorunlarına yönelmiştir.

Pek çok edebi türde eser veren Yaşar Nabi, *Varlık* dergisi ve yayıneviyle tanınmıştır. *Kahramanlar* (1929), *Onar Mısra* (1932), *Kahramanlar* (1970) ilk iki kitabına *Mesafeler* adlı bölüm eklenmiştir. *Bir Kadın Söylüyor* (1931, *Âdem ile Havva*

(1932) romanları; *Bu da Bir Hikâyedir* (1935) *Sevi Çıkmazı* (1935) öyküleri; *Mete* (1933), *İnkılap Çocukları* (1933), *Beş Devir* (1933), *Köyün Namusu* (1933) oyunları; *Balkanlar ve Türklük* (1936), *Edebiyatımızın Bugünkü Meseleleri* (1937), *Nereye Gidiyoruz* (1948), *Yıllar Boyunca* (1959), *Atatürkçülük Nedir*? (1963), *Atatürk Yolu* (1966), *Edebiyat Dünyamız* (1971), *Değişen Dünyamız* (1973), *Çağımıza Ters Düşenler* (1975) inceleme ve deneme yazılarıdır. *Ahmet Haşim* (1952), *Homeros* (1952), *Ömer Seyfettin* (1952), *Tevfik Fikret* (1952), *Moliere* (1953) ise biyografi çalışmalarıdır.

Yaşar Nabi'nin *Varlık* dergisinde Atatürk ilke ve inkılâpları ile ilgili olarak yazdığı düşünce yazıları *"Tek Yol Atatürk Yolu"* (1966) başlığı ile bir kitapta toplanmıştır. Yaşar Nabi, *Atatürk'le Gelen* başlıklı yazısında, *"Atatürk'le bize gelenlerin en başında insan olmak haysiyeti vardır."* demiştir.

Ziya Osman SABA (1910-1957)

Binbaşı Osman Bey'in oğlu olan Ziya Osman Saba, 30 Mart 1910'da İstanbul Beşiktaş Hayrettin İskelesi'nde doğmuştur. Dokuz yaşında annesini kaybeden Ziya Osman, yatılı olarak başladığı Galatasaray Lisesi'nden 1931'de mezun olmuştur. Ziya Osman, Galatasaray Lisesi'nde okurken bir yıl sınıfta kalınca Cahit Sıtkı ile sınıf arkadaşı olmuştur.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni 1936'da bitiren Ziya Osman, 1938'de Emlak Bankasına girmiş, 1945'te Bankadan istifa etmiştir. 1945-1950 yılları arasında Millî Eğitim Basımevi Tashih Bürosu şefi olarak çalışmış, geçirdiği kalp krizi nedeniyle bu işi bırakmıştır. Bu yıllarda *Varlık* yayınevinin işlerini yürüten Ziya Osman, şiirlerini *Nefes Almak* adlı kitabında toplayarak, ölümünde sonra yayımlanmak üzere bir zarfa koymuş, ölüm yılı için *"195..."* yazmıştır. Ziya Osman, 29 Ocak 1957'de Kadıköy'de hayatını kaybetmiş, Eyüp Sultan Aile Mezarlığı'na gömülmüştür.

İlk şiiri *Servet-i Fünûn*'da çıkan Ziya Osman, önce *Sönen Gözleri Ziya* sonra *Ziya Osman, Ziya Osman Saba* imzalarını kullanmıştır. Türk ve Fransız edebiyatını iyi bilen Ziya Osman, sembolizme ilgi duymuştur. 1928 yılında henüz öğrenciyken Yaşar Nabi'nin teşvikiyle *Yedi Meşale* topluluğuna katılan Ziya Osman, *Yedi Meşale* topluluğunun dağılması üzerine yazılarını *Servet-i Fünûn* (1937, 1940, 1944), *Milliyet* (1929, 1931), *Akademi* (1931), *Varlık* (1933, 1957), *Ağaç* (1936), *Yücel* ve *Gündüz* (1937, 1938, 1940, 1942, 1944, 1946), *Yedi Tepe* (1952) ve *Hisar*'da (1952) yayımlanmıştır.

Sade ve açık bir dille yazdığı ilk şiirlerinde hece vezni kullanan Ziya Osman, *Servet-i Fünûn*'dan etkilenerek süslü, bol tasvirli şiirler yazmıştır. Halk edebiyatını önemseyen Ziya Osman, şiiri beşerî bularak şiirlerinde çocukluk özlemi, anılara düşkünlük, aile sevgisi, yoksulluk, Allah'a kulluk, kadere boyun eğiş, ölüm ve ahiret konularına yoğunlaşmış, günlük hayatın acısını ve sevincini şiirlerine yansıtmıştır.

Sebil ve Güvercinler (1943), *Geçen Zaman* (1947), *Nefes Almak* (1957) şiir kitapları; *Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi* (1952), *Değişen İstanbul* (1959) hikâyeleri; Goncourt Kardeşler'den yaptığı roman çevirisi *Germinie Lacerteux* (1949), *Ziya'ya Mektuplar* (1959, Cahit Sıtkı'dan gelen mektuplar) yazarın önemli çalışmalarıdır.

Kurtuluş Savaşı'nın lideri ve Cumhuriyetin kurucusu olan Atatürk'e samimi ve içten duygular besleyen Ziya Osman Saba, Atatürk'ün 1938'de ölümü üzerine aynı yıl bir şiir yayımlamıştır. Atatürk'ün vefatından duyduğu üzüntüyü *"O'nsuz"* adlı şiirle anlatan Ziya Osman, bu şiirinde Atatürk'ü ilk gördüğü gün ile bugünü karşılaştırmakta ve içini bir hüzün kaplamaktadır. Atatürk'ün ölümünden duyduğu üzüntüyü ailesinden birinin ölümünden duyduğu üzüntüyle bir tutan şair, Ata'sı için üzülmekte, millet olarak ona olan güvene değinmekte ve bu acıya dayanmak için dua etmektedir.

Atatürk'e derinden bağlı olan Ziya Osman'a göre Atatürk, millet için güven kaynağıdır. Şairdeki "Atatürk sevgisi", anne ve baba sevgisiyle aynıdır. Ziya Osman *"Hayal Ülke"* (1954) adlı şiirinde bir hayalden bahseder. Yazarın hayalindeki ülkede Cahit Sıtkı, anne, baba, eş, dost, evlat ve akrabaları vardır. Sevdiği insanlarla mutlulukların yaşandığı bu hayali ülkede, Atatürk de vardır:

"Yeşillikte, serinlikte, gölgede. Gene aramızdaymış Ata'm, Belki annemle babam, Kardeşim Cahit Sıtkı."

Ziya Osman, "Atatürk sevgisine ve özlemine" yer verdiği *"O Sınıf"* (1953) adlı hikâyesinde, Atatürk'ün Galatasaray Lisesi'ni ziyaret edişini anlatmıştır.

Sebahat ARMAĞAN

KAYNAKÇA

AKBULUT, Sami, **Ziya Osman Saba'nın Şiirleri**, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Van 2008.

ARSLAN, Orhan, **Cevdet Kudret Solok'un Öykü ve Romanlarında Yoksulluk ve İkinci Dünya Savaşı'nın Etkileri**, Bitlis Eren Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Bitlis 2019.

BAHŞİ, Muammer Lütfi, "Yedi Meşale'nin Kısa Bir Tarihçesi" **Servet-i Fünûn**, İstanbul 1928, s. 180-181.

ÇAKMAKÇI, Selami, **Yedi Meşale Şiiri**, Akçağ Yayınları, Ankara 2020.

ENGİNÜN, İnci, "**Önsöz, Kenan Hulusi-Hikâyeler"**, İstanbul 1973.

https://www.ktb.gov.tr/TR-96448/onsuz–ziya-osman-saba.html, Erişim: 8.4.2021.

HULUSİ, Geçgel, **Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı**, Anı Yayıncılık, Ankara 2006.

KOCATÜRK; Vasfi Mahir, **Hayat Şarkıları**, Edebiyat Yayınevi, Ankara 1965.

KUDRET, İhsan, **İhsan Benimle Çalışır mısın?**, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 1998.

NAYIR, Yaşar Nabi, **Tek Yol Atatürk Yolu,** Varlık Yayınları, İstanbul 1980.

ÖZTÜRK, Kâzım, **Türk Parlamento Tarihi IX. Dönem, 1950-1954,** I. Cilt, TBMM Vakfı Yayınları, No: 19, Ankara.

SEZER, Fatma, **Kenan Hulusi Koray'ın Muhit Dergisindeki Nesir Yazıları,** Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya 2021.

TBMM Albümü, 1920-2010, 2.Cilt, TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları No: 1, Ankara 2010.

TBMM Tutanak Dergisi, Devre: IX, Cilt:1, (29,5,1950).

TBMM Tutanak Dergisi, Devre: IX, Cilt:2, (6,11,1950).

TBMM Tutanak Dergisi, Devre: IX, Cilt:4, (29,1,1951).

TBMM Tutanak Dergisi, Devre: IX, Cilt:9, (23,7,1951).

TBMM Tutanak Dergisi, Devre: IX, Cilt:10, (9,11,1951).

TBMM Tutanak Dergisi, Devre: IX, Cilt:5, (24,11,1951).

TBMM Tutanak Dergisi, Devre: IX, Cilt:5, (25,11,1951).

TBMM Tutanak Dergisi, Devre: IX, Cilt:11, (24,12,1951).

TBMM Tutanak Dergisi, Devre: IX, Cilt:18, (8,12,1952).

TBMM Tutanak Dergisi, Devre: IX, Cilt:18, (19,12,1952).

TBMM Tutanak Dergisi, Devre: IX, Cilt:18, (26,12,1952).

TBMM Tutanak Dergisi, Devre: IX, Cilt:20, (13,11,1953).

TBMM Tutanak Dergisi, Devre: IX, Cilt:20, (24,11,1953).

TBMM Tutanak Dergisi, Devre: IX, Cilt:20, (25,11,1953).

TUNCER, Hüseyin, **Yedi Meşaleciler**, Akademi Kitabevi, İzmir 1998.

TÜRK, Hatem, "Yedi Meşaleci Olarak Vasfi Mahir Kocatürk" **Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi** Yıl 2, Sayı 1, 2018, s. 8-20.

TÜRK, Hatem, **Meşale İnceleme Tam Metin**, Fenomen Yayınları, Erzurum 2017.

UYGUR, Selda, **Türlerarası İlişkiler Açısından Ziya Osman Saba'nın Şiir ve Öyküleri**, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2005.

Varlık, 1 Temmuz 1943.

Varlık, 15 Temmuz 1933.

Varlık, Nisan 1978.

19/04/2024 tarihinde https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/yedi-mesaleciler-1928-1933/?pdf=3265 adresinden erişilmiştir